

A hadtápegységek élet- és működőképessége megőrzésének lehetséges módjai az ellenség nagy pontosságú fegyverrendszereinek alkalmazása viszonyai között

Sobár Elemér őrnagy

A nagy pontosságú fegyverek előállításával kapcsolatos munkálatok az USA-ban a DK Ázsiában folytatott háború időszakában kezdődtek.

Ezeken elsősorban a minőségileg új, nagy pontosságú, irányított, hagyományos robbanófejjel ellátott fegyverek kifejlesztését és rendszerbe állítását értjük, amelyek képesek az első lövéssel (indítással) nagy távolságból is elpusztítani a kis méretű földi célokat.

A létrehozott nagy pontosságú fegyvertípusok felismerése az olyan céltípusok sokféleségétől függ, amelyek objektív felismerési tulajdonságaik révén lehetővé teszik kiválasztásukat, a föld felületén a több cél közül.

Az ilyen felismerési tulajdonságok közé sorolható:

- hőkisugárzás;
- mozgás;
- tüzelés;
- a cél rádiólokációs képe stb.

A nagy pontosságú fegyverek mennyisége és típusa meghatározásánál abból a várható helyzetből indultak ki, amely a 80-as években kialakulhat a föld egyik vagy másik térségében. Feldolgozták és felosztották a közép-európai hadszíntér különböző pontcéljait, a NATO-erők terepszakaszaitól számítva mintegy 250 km mélységig. A modell tartalmazza a csapatlégvédelem eszközeit, páncélostechnikát, raktárakat, hidakat stb. *Míndezek a célok:*

- mozgók;
- rádió- és hőkisugárzók
- vagy rádiólokációs kontraszttal rendelkeznek,

ebből eredően lehetőség van ezekre csapást mérni, nagy pontosságú irányított fegyverekkel.

A légi hordozó eszközökre szerelt rádiólokációs és rádiótechnikai felderítő berendezések lehetővé teszik a saját légtérből az ellenség nagy mélységben elhelyezkedő földi céljainak felderítését, bármely napszakban és bármely időjárási viszonyok között.

A gyorsan működő technikai felderítés bevezetése, illetve a nagy pontosságú fegyverek létrehozása és rendszerbe állítása lehetővé teszi a nagy mélységből mért tömeges csapásokat a felderített pontcélokra. Ilymódon olyan viszonyok között, amikor a harcmezőn nagytömegű cél helyezkedik el és a harcmezők gyorsan változnak, a hangsúlyt mindenekelőtt a célok hibátlan kiválasztására és az első lövéssel (indítással) való pusztításra helyezik. Míndezt a lehető legnagyobb távolságból (mélységben) tömeges csapással akarják elérni. Ezen körülmények teljesítésére való törekvés elvezetett a hagyományos fegyverek fejlesztése terén a nagy pontosságú fegyvereken keresztül a külön-

bőző rendeltetésű felderítő csapásmérő komplexumokhoz. A célbajuttatás módjai, illetve eszközei szerint az alábbi három csoportba sorolhatók a fegyverrendszerek:

- I. Földről indítható ballisztikus pályán repülő fegyverek
- II. Harci helikopterről vagy repülőgépről indítható páncéltörő rakéta
- III. Területlefedő páncéltörő fegyverek

I-bez tartozó fegyvertípusok:

TANK BREAKER - USA

RBS-56 BILL rakéta - Svéd

II-bez tartozó fegyvertípusok:

AGM-65 MAVERICK pc. törő rakéta

HELLFIRE (Pokoltűz) pc. törő rakéta

III-bez tartozó fegyvertípusok:

PLSS

ASSAULT BREAKER

A felderítő csapásmérő és tűzkomplexumok jelentőségét és kihatását a hadtápbiztosításra a következőkben összegezzük:

- A tűzhatás térbeli kiterjedésének bővülése mellett a gyors és megbízható felderítés eredményeképpen lényegesen csökken a hadtápegységek, objektumok felderítése és pusztítása közötti idő.

- A htp.-alegységek, objektumok már harcászati szinten megsemmisíthetők olyan eszközökkel, amelyek hatásukat tekintve megközelítik a kis űrméretű atomfegyverek pusztító erejét.

- Lehetővé teszik a mozgásban levő (szállítást, ellátást végző, manővert végrehajtó) htp.-alegységekre gyors, pontos csapás mérését.

- A HVP-k és az ott települt híradó berendezések ellen nagy hatékonysággal alkalmazhatók, ezáltal megbéníthatják a htp.-alegységek vezetését.

- A htp.-vezetés minden szintjén számolni kell rádióhíradás esetén a rádiótechnikai lefogással és nagymérvű zavarással, ami szintén a vezetés megbontására irányul.

- Új elemként jelentkezik az ellenség által hagyományos eszközökkel mért csapások következményei felszámolásában való részvétel (sérültek nagy száma, nagy tömegű anyagi eszközök utánszállítása stb.).

A hadtápbiztosítási rendszer működésének akadályozását harcászati szinten sikeresen hajtja végre az ellenséges tűzéréség, valamint a harci helikopter-alegységek. A hagyományos pusztító eszközök hatékonyságát jelentősen kiterjeszti annak megnövelt találati valószínűsége.

Ez arról tanúskodik, hogy a pontcélok többek között a HVP-k és htp.-alegységek egyes elemei a légierő csökkentett felhasználásával a korábnál nagyobb valószínűséggel pusztíthatók.

Ezek az eszközök az ezred harcrendjének minden elemét, így a hadtápot is képesek rombolni.

A htp.-alegységek, objektumok és vezetési pontok ellen elsősorban reaktív tűzéréséget, repeszes gyújtólövedékeket, valamint kazettás gyalogsági aknákat alkalmazhatnak.

A nagy pontosságú fegyverrendszerek pusztító hatásának leginkább a körletekben települt htp.-szervezetek, vezetési pontok, szállító oszlopok, anyagátrakó körletek, valamint a harcjárműveket közvetlenül feltöltő (komplex feltöltést végrehajtó) htp.-alegységek vannak kitéve.

A helyi háborúk tapasztalatai azt igazolják, hogy a szembenálló felek a csapatok életképességével kapcsolatosan különös szerepet tulajdonítanak a csapatok és törzsek magas fokú harcckészültségének, a hatékony felderítésnek, a csapatok helyes alkalmazásának harcban a megbízható légvédelemnek, a szilárd vezetésnek, a nagymozgékonyságú alegység, egységek meglétének.

Az életképesség összetevői komplex módon jelentkeznek és részleteiben megtalálhatók a harcbiztosítás minden elemében az együttműködés és vezetés alapvető kérdéseiben a csapatok és törzsek felkészítésében, a harcképesség megőrzésében és nem utolsósorban a korszerű harctevékenységek elveiben és megvívásuk módjában egyaránt.

Ezek közül kiemelném a legfontosabbakat:

- szervezeti felépítés optimális kialakítása;
- csapatok technikai ellátottsága;
- a kiképzettség magas színvonala;
- az állandó harcckészültség színvonala;
- a személyi állomány túlélőképessége, pszichikai és fizikai adottságai;
- a harci technika ellenállóképessége a pusztító eszközök hatásával szemben.
- megfelelő erő- és eszköztartalékok képzése és megőrzése;
- a harcbiztosítás megszervezésének, végrehajtásának hatékonysága;
- a jól szervezett együttműködési és megbízható vezetési rendszer;
- a hatékony légvédelmi rendszer megléte;
- a csapatok harcképességének megőrzése és gyors helyreállítása, célszerű módjai megvalósítása.

A vezetési pontok életképességének megóvása

A vezetési pontok minden időben a szembenálló felek olyan objektumaiként szerepeltek, amelyek a rendelkezésre álló minden pusztító lehetőséget figyelembe véve igyekezett megsemmisíteni, tevékenységét dezorganizálni, ill. saját vezetési pontját ettől megóvni. Napjainkban a pusztítás lehetőségének kiválasztásával a vezetés életképességének megóvása igen komoly feladatot ró mindenszintű parancsnokra és törzsrre. A vezetési pontok életképessége: a vezetési pontok megkettőzésével, gondos álcázásával és műszakilag kiépített, megerősített építményekben való elhelyezésével, a híradó eszközök és módok dublázásával, tartalékképzéssel, valamint a vezetés vezetési pontok közötti átadás-átvételének feszes megszervezésével érhető el.

A vezetési pontok megóvása érdekében foganatosítandó legfontosabb rendszabályok:

- a vezetési pontok tagolt, rejtett telepítése és rejtett, kellő időben történő áttelepítése;
- megtévesztő adók működtetése (térben és időben);
- a hatékony álcázás biztosítása (különösen a rádió és rádiórelék álcázása);
- a megbízható őrzésvédelem megszervezése, hatékony működtetése;
- megbízható értesítési rendszer az ellenséges tömegpusztító fegyverek (nagy pontosságú fegyverek) alkalmazásáról;
- a híradás (rádióforgalom) szabályainak szigorú betartása;
- az ellenség csapásai következtében megbomlott vezetési rendszer gyors helyreállítása stb.

A hadtáp életképességének megőrzése

Vonatkozik a hadtápbiztosítási rendszer egészére, egyes elemeire, szervezeteire és eszközeire.

A hadtáp életképességének biztosítása át kell, hogy fogja a hadtápbiztosítás szervezésének valamennyi kérdését. Magában foglalja a hadtápbiztosítás általános szervezése során érvényesítendő rendszabályokat, továbbá a hadtáp tömegpusztító és gyújtófegyverek elleni védelmét, valamint őrzését és védelmét. A hadtápbiztosítási rendszer életképessége a létrehozott rendszer olyan állapota, amelyben minden körülmények között rendelkezik a követelmények szerinti szükséges képességgel.

A hadtápbiztosítási rendszer élet- és működőképessége fenntartható:

- a htp.-szervezetek megfelelő lépcsőzésével;

- csoportosítások megfelelő htp. önállóságának biztosításával;
- kiesett htp.-csoportosítás pótlása érdekében megfelelő htp.-erők és eszköztartalékok vezetési eszköztartalékok létrehozásával, tartalék és kerülőutak kijelölésével, előkészítésével.

A hadtápszervezetek széttagolt telepítésével, álcázásával és minden pusztító eszköz elleni védelmével.

- A közlekedési útvonalak és más htp.-objektumok gyors helyreállításával.

A nagy veszteséget szenvedett htp.-szervezetek átszervezésével, anyagi készletekkel való felöltésével.

- Az erő- és eszköztartalékok újraképzésével.

A htp.-biztosítási rendszer akkor életképes, ha megfelelő belső stabilitással és vezetési alrendszerrel rendelkezik. A htp.-szervezetek vonatkozásában az életképesség a funkcionális feladatoknak legjobban megfelelő struktúrát, korszerű technikai felszereltséget, magas fokú mozgékonytágot, valamint megfelelő védeettséget feltételez. Ezek megléte a htp.-szervezet működőképességét fejezi ki. A htp.-szervezetek védetség, műszaki biztosítottság, a csapások következményeinek felszámolásához eltérő lehetőségekkel rendelkeznek. Legkisebb lehetőségekkel az ellő. szd. rendelkezik. Célszerűnek látszik az ilyen önvédelemmel kevésbé rendelkező htp.-szervezet szükséges mérvű megerősítése, ill. olyan elhelyezése és mozgatása, hogy védelmét összefegyvernemi alegységek biztosítsák.

A htp.-szervezetek életképessége megőrzésének alapvető rendszabályai:

- A védetség szempontjából kedvező feltételeket biztosító települési körletek kiválasztása, tartalék települési körletek kijelölése.

- A htp.-alegységek széttagolt települése (elhelyezése).

- A települési (elhelyezési) körletek műszaki berendezése és álcázása.

- Megbízható értesítési rendszer létrehozása.

- A tömegpusztító fegyverek és gyújtófegyverek elleni védelem az őrzés-védelem megszervezése rendszabályainak szigorú megvalósítása.

- A manőverképesség fenntartása az ellenség csapása alóli kivonása.

- A csapások következményeinek gyors felszámolásához szükséges feltételek megteremtése.

- A megbízható belső vezetési rendszer kialakítása és fenntartása.

Az ellenség nagy pontosságú fegyverei elleni védelem főbb rendszabályai *a következőképpen határozhatók meg:*

- A htp.-szervezetek, HVP-k álcázása.

- A széttagolt elhelyezés és a körletek műszaki kiépítése.

- Amennyiben lehetőség van, aktív zavarás végzése

- Mozgékony tartalékok létrehozása

- Hőkontraszt csökkentése ill. elterelése

- Infra ill. hőcsapdák telepítése

- Füst, köd létesítése a szervezet köré (lézer irányítású rakéták ellen)

A hadtáp rádióelektronikai védelme

Ez két területet foglal magában:

Az ellenség aktív zavarása elleni védelmet és az atomrobbanásakor keletkező elektromágneses impulzusok elleni védelmet.

A htp.-objektumok ellenséges technikai felderítése elleni védelménél az általánosan túl *a következő rendszabályokat kell fogantatosítani:*

- A gépjárművek, szivattyúk, áramfejlesztők, szikravédelmének (zavarszűrés) biztosítását

- A hőt kisugárzó htp.-eszközök, objektumok (sütőüzem/konyhák) hőszigetelésére pl. a

ponyva fölé hőszigetelő anyag elhelyezése, vagy hőelosztó fémháló felszerelése. Az erdőkből való település is elősegíti a hőkisugárzás csökkentését.

- Az után- és hátrazállítású utak fontosabb szakaszainak a rajta levő műtárgyak álcázására ill. imitálására szögviszszaverő kihelyezésével.

- Imitált htp.-objektumok létesítésére.

A htp. elektronikai rendszere védelmét az adott katonai szervezet egészére kidolgozottak szerint kell végrehajtani. A htp.-törzs fontos feladata az előírtak megvalósításának, betartásának ellenőrzése. *Legfontosabb rendszabályok:*

- rövid idejű rádióadások

- frekvenciák gyakori váltása

- kerülő irányok felhasználása, dublázás stb.

A hadtápvezetési pont élet- és működőképességének megóvására kiemelt figyelmet kell fordítani. A harc sikeres végrehajtása egyre inkább függ a htp. biztosításától.

Az a vezető állomány, aki ezt tervezi, a htp.-vezetési ponton helyezkedik el.

A htp.-vezetési pontok dublázásának lehetősége még nem adott, továbbá a HVP-nak készen kell lenni a harc vezetésének átvételére is.

A HVP megóvására a következő rendszabályokat kell fogantatni:

- A HVP-on a vezetési csoport operatív szerveinek kell a legnagyobb biztonságot megteremtenie. A rendelkezésre álló műszaki erőket és eszközöket elsősorban az érdekében végzendő műszaki munkára kell összpontosítani.

- Híradó eszközökből, de ha van mód rá, vezetési csoportból is tartalékot kell képezni.

- A vezetés életképessége hangsúlyozott információáramlást feltételez. Ehhez gyakran szükség van a kölcsönös személyes tájékoztatásra, amire a futártiszteket is fel kell készíteni.